

Consum de prostitució i masculinitats a la Marina Alta

RESUM EXECUTIU

OCTUBRE 2022

1. Presentació de l'estudi

OBJECTIUS

Obtindre una **millor comprensió del consum de prostitució** femenina per part d'homes, posant l'accent en la relació d'aquest fenomen amb els mandats patriarcals que configuren la **construcció social de les masculinitats**. L'estudi ha sigut impulsat per la Xarxa Comarcal d'Igualtat de la Marina Alta, amb la voluntat d'orientar polítiques públiques i accions institucionals que contribuïsqen a **combatre les múltiples desigualtats** que vertebraren l'àmbit de la prostitució.

- Estudiar el **consum de prostitució femenina** per part d'homes

- Analitzar les **pràctiques col·lectives masculines** que envolten el consum

- En la comarca alacantina de la **Marina Alta**

PER QUÈ ESTUDIAR ELS CLIENTS?

Les dones que exerceixen han de ser el subjecte prioritari de les polítiques públiques desenvolupades en l'àmbit de la prostitució. Tanmateix, existeixen també diferents raons que expliquen la pertinença de estudiar i treballar amb els homes clients:

- **Actors clau poc estudiats.** Els homes que consumeixen són un dels principals actors dins de l'àmbit de la prostitució i, tanmateix, han sigut els que menys atenció han rebut al llarg del temps.
- **Anar més enllà dels perfils.** Entre els estudis existents és habitual la categorització dels clients en diferents perfils d'homes. Més que establir perfils, en aquest estudi ens interessa entendre les lògiques que subjauen al consum.
- **Trencar amb la monstrualització dels clients.** Els homes que consumeixen no representen una anomalia o una desviació individual,

sinó que són un reflex de les lògiques masclistes que estructuraven les nostres societats patriarcales.

- **Combatre les desigualtats que travessen la prostitució.** Entendre les lògiques socials i culturals que subjauen al consum és el primer pas per a transformar les desigualtats de gènere, classe social i origen que vertebraven la prostitució.

2. Metodologia

ENTREVISTES EN PROFUNDITAT

Els principals subjectes entrevistats han sigut homes que consumeixen prostitució, ho han fet en el passat o han format part de pràctiques col·lectives associades al consum. També s'han fet entrevistes a altres actors vinculats al món de la prostitució: dones que exerceixen, treballadors/es de clubs i tècniques d'entitats socials.

OBSERVACIÓ

S'ha realitzat observació en webs i fòrums on es troben i comparteixen informació clients de prostitució, amb l'objectiu tant d'apropar-nos als seus discursos, imaginaris i pràctiques com d'identificar espais i contextos on es consumeix.

MAPATGE D'ESPAIS DE PROSTITUCIÓ

S'ha elaborat un mapatge dels espais i escenaris de prostitució, analitzant la seua distribució territorial i la seua evolució al llarg del temps.

REVISIÓ DE FONTS SECUNDÀRIES

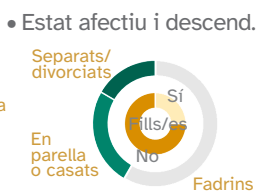
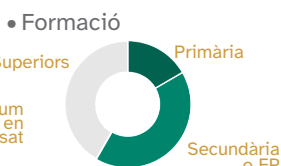
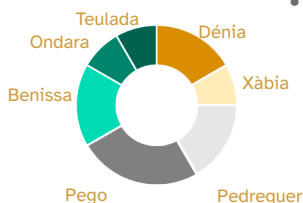
S'han revisat els estudis existents sobre clients de prostitució a escala de l'Estat espanyol, del context valencià i de la comarca de la Marina Alta.

Entrevistes 12 homes

- Consum de prostitució

Participació en pràctiques col·lectives associades al consum

- Localitat

2 dones que exerceixen

- En pis, de forma independent
- En clubs en el passat
- D'origen espanyol i migrant

3 treballadors/es de clubs

- Home encarregat
- Dona recepcionista
- Home vigilant

2 entitats socials

- Programa Alba
- Creu Roja

Observació

- Webs d'anuncis
- Fòrums de clients

Mapat

- Distribució espais de prostitució
- Evolució al llarg del temps

Fons secundàries

- Estudis sobre clients
- Dades estadístiques

3. Prostitució, clients i masculinitats

LA PROSTITUCIÓ: TENDÈNCIES I REGULACIONS

Modalitat	Regulació	Efecte
Espai públic	Ordenances municipals de civisme Llei de Seguretat Ciutadana	Reducció de la prostitució de carrer Desplaçament cap a zones menys visibles: polígons, carreteres als afores, etc.
Clubs i bars d'alterne	Decrets autonòmics que regulen els locals d'alterne Tancament per incompliment de llicències	Clubs com un dels principals àmbits de prostitució en les últimes dècades Progressiva reducció dels clubs d'alterne
Pisos	Previsió de penalitzar tercera locativa en futures lleis	Fins ara, protagonisme cada vegada major de la prostitució en pisos
Internet	Llei de Llibertats Sexuals prohibeix des de 2022 publicitat de prostitució	Fins ara, protagonisme cada vegada major de la prostitució mediada per internet

ELS CLIENTS DE PROSTITUCIÓ: ESTUDIS I PERFILS

Algunes dades quantitatives:

25 - 32%

dels homes de l'Estat espanyol han consumit alguna vegada.

6%

dels homes de l'Estat espanyol han consumit l'últim any.

Àmplia diversitat d'edat, classe social, origen, formació, ocupació, situació afectiva, ideologia i creences.

(Enquesta nacional de salut sexual, CIS, 2008; Enquesta de salut i hàbits sexuals, INE, 2003; Gómez i Verdugo, 2021)

Algunes idees qualitatives:

1. Els clients mostren **diferents formes de concebre i relacionar-se amb les dones prostitutes**, des d'aquells que les entenen com objectes al servei de la sexualitat masculina fins aquells que busquen companyia, afecte i establir relacions duradores.
2. El consum de prostitució és una **manera de tindre relacions sexuals** per a homes amb **problemes relacionals**, un canal per a aconseguir una **major freqüència** de relacions sexuals o per a **dur a terme pràctiques arriscades o fantasies sexuals**.
3. El consum de prostitució es vincula amb la **cerca de poder i dominació** en un context social de pèrdua de rellevància i crisi de la masculinitat patriarcal. Permet triar i tindre relacions sexuals amb dones que fora d'aquest àmbit no accedirien a fer-ho.
4. El consum de prostitució és moltes vegades una **pràctica col·lectiva** que entronca amb altres àmbits de vida i que funciona com una **forma de sociabilitat entre homes** i com un mecanisme d'exhibició i **validació de la masculinitat patriarcal**.

4. Els escenaris de la prostitució a la Marina Alta

☐ CARRETERA

- Ordenances municipals
- Llei de Seguretat Ciutadana

- En el tram de la N-332 El Verger-Oliva
- Major precarietat i vulnerabilitat
- Els clients van per baixos preus, “morbo” i immediatesa

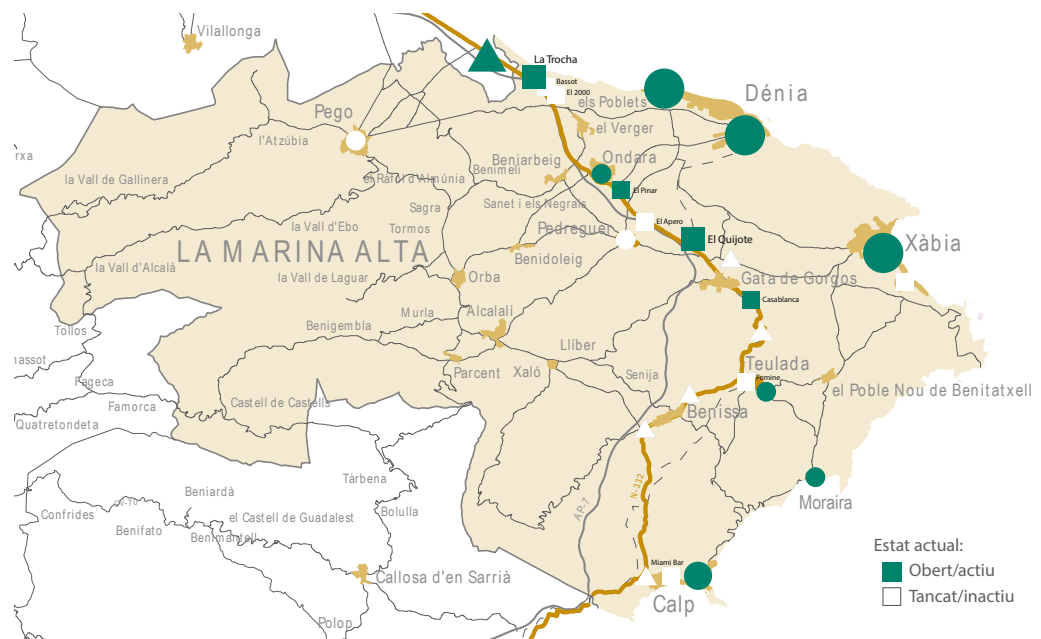
“És una qüestió de poder adquisitiu, van els que no es poden permetre anar a un pis”.

△ CLUBS

- Permés per regulació de locals d'alterne
- Tancament per incompliment de llicències

- Nombrosos clubs al llarg de la N-332
- Diversitat de dimensions i condicions
- Els clients van per alterne amb dones o com a lloc d'oci masculí en grup

“Abans s’anava moltíssim. Això un divendres per la espra estava a tope.”

Transició de carretera i clubs al llarg de la nacional a pisos i xalets anunciats per internet i ubicats en els municipis més grans.

○ PISOS I XALETS

- No regulats actualment.
- Previsió de penalitzar tercera locativa

- En municipis més grans i urbanitzacions disperses
- Llocs menys visibles i identificables
- Els clients van per discreció, comoditat i amplitud d'horaris

“Si tinc pasta preferisc nar a un piso, perquè és més discret. Quedes en sa casa i és com més petit comitè, és molt més còmodo.”

INTERNET

- La llei de llibertats sexuals prohibeix publicitat de prostitució

- Prostitució cada vegada més mediada per l'àmbit virtual
- Fòrums on clients comparteixen informació i valoracions

“Elige entre las 215 escorts y putas que tenemos en Alicante, aventura garantizada.”

N-332 D'EL VERGER A OLIVA

- Nombrosos ajuntaments de la Marina Alta compten amb **ordenances municipals** que prohibeixen la prostitució a l'espai públic.
- Sí està molt present, en canvi, en el **tram de la carretera nacional N-332 entre El Verger i Oliva**.
- L'exercici a l'espai públic **està perdent rellevància** i és cada vegada més acotat.

PISOS I XALETS

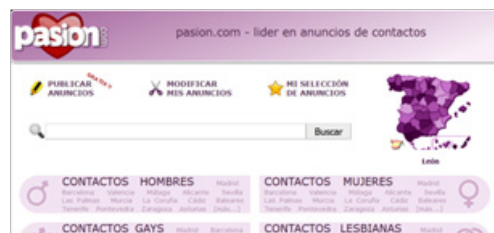
- La prostitució exercida en **apartaments ubicats en els nuclis urbans** dels municipis més grans de la comarca (Dénia, Xàbia i Calp) o en **xalets de les zones d'urbanització dispersa**.
- Tres modalitats principals amb condicions molt dispars: cases de percentatge, pisos gestionats per tercers i pisos gestionats per dones.
- S'està convertint en la **principal forma de prostitució** en la Marina Alta, seguint la mateixa tendència que a escala estatal.

ELS CLUBS DE LA NACIONAL

- **Important presència de clubs** i locals d'alterne distribuïts al llarg de la carretera nacional N-332, entre els quals destaquen el Quijote i La Trocha.
- Espais molt visibles amb **un lloc important en l'imaginari col·lectiu** de la Marina Alta.
- Els clubs **han anat perdent rellevància** i legitimitat al llarg dels últims anys.

INTERNET I WEBS D'ANUNCIS

- Alguns dels **clubs de la Marina Alta compten amb pàgines web** on presenten els serveis sexuals de manera encoberta.
- Existeixen nombroses pàgines web on s'anuncien serveis i llocs de prostitució en la comarca, així com **fòrums de clients** on els homes comparteixen informació.
- El consum de prostitució presencial està **cada vegada més mediat per l'àmbit virtual**.

5. El consum de prostitució a la Marina Alta

5.1. EL CONSUM: ENTRE ALLÒ INDIVIDUAL I ALLÒ COL·LECTIU

Alguns homes opten **per consumir prostitució de manera individual**, contactant i acudint a soles, i sense compartir-ho amb cap altra persona, ja siga per la cerca de discreció o pel sentiment de vergonya. **Altres prefereixen fer-ho acompanyats** per altres homes, ja siga per sentir-se més segurs, ja siga perquè conceben els clubs com una opció més de festa, oci nocturn, desinhibició i sociabilitat masculina.

De fet, l'assistència al club en grup en un context festiu opera sovint com una forma d'**iniciació al consum de prostitució** en el que la participació en pràctiques col·lectives funciona com mecanisme de transmissió de conductes i valors patriarcals. Així, la **influència del grup d'iguals** i la necessitat de demostrar la masculinitat provoca que altres homes acaben participant de les mateixes pràctiques patriarcals.

5.2. ÀMBITS MASCULINS I CONSUM DE PROSTITUCIÓ: FESTA, FEINA I ESPORT

La dimensió col·lectiva del consum de prostitució comporta que estiga imbricat en la vida social, relacionant-se amb àmbits masculinitzats com són la festa, la feina i l'esport, dins dels quals es generen diferents **trobades, rituals i agrupacions on participen exclusivament homes**. El caràcter no-mixt d'aquests àmbits i actes socials contribueix de forma clara a l'emergència de pràctiques i rituals col·lectius associats a actituds patriarcals i al consum de prostitució.

ÀMBIT FESTIU:

Agrupacions festives no-mixtes (filaes de Moros i Cristians, quintes, etc.), comiats de solters, l'oci nocturn de cap de setmana o el consum d'alcohol i drogues són àmbits que es vinculen sovint amb el consum de prostitució.

ÀMBIT LABORAL:

Assistència a clubs tant en acabar la jornada laboral, com en celebracions d'empresa, fires i trobades professionals o grans acords comercials, sobretot en sectors masculinitzats com la construcció.

ÀMBIT ESPORTIU:

Vinculat a esports masculinitzats com la caça, en eixides col·lectives, i el futbol, tant en celebracions d'equips masculins com en penyes de seguidors i quan s'assisteix a esdeveniments esportius.

el consum: entre allò individual i allò col·lectiu

Els homes aprenen, naturalitzen i legitimen el seu consum a través de diferents pràctiques i espais homosocials vinculats a àmbits de vida com la festa, la feina i l'esport.

Cada vegada tenen més pes noves formes de consum més individuals i dissociades de la vida social.

5.3. LES COMUNITATS VIRTUALS: ELS “FOROS DE PUTEROS”

L'àmbit virtual opera com una altra esfera on el consum de prostitució pren una important dimensió col·lectiva. Així ho constatem en els **“foros de puteros”** on els clients generen comunitats virtuals on comparteixen les seues experiències de prostitució amb altres homes. Aquests espais virtuals els permeten **exhibir pràctiques patriarcals** i rebre validació de la seua masculinitat per part del grup d'iguals, així com generar complicitats, vincles i solidaritats homosocials que de vegades passen també es concreten en trobades presencials. Funcionen, per tant, com un **espai de legitimació grupal del consum de prostitució**, davant d'un context de creixent importància del feminisme i de pèrdua de legitimitat del consum de prostitució.

5.4. ENTRE LA FANFARRONERIA I EL PACTE DE SILENCI MASCULÍ

És habitual que els homes compartisquen i relaten les seues experiències de consum de prostitució amb altres barons, amb l'objectiu d'obtenir legitimació grupal i validació de la seua masculinitat. Així, **la narració, la fanfarroneria i la broma** funcionen com mecanismes clau des dels quals compartir i naturalitzar experiències de consum de prostitució. De manera simultània, opera un **pacte de silenci masculí** que fa que els relats i les bromes sobre prostitució circulen dins dels grups d'homes, al mateix temps que assegura que aquesta informació no arribe a dones i altres persones del seu voltant que podrien rebutjar aquesta pràctica.

També constatem que molts homes consumeixen prostitució **de manera oculta i evitant ser vistos per altres persones**, sobretot en els casos en què tenen parella i fills/es o un cert prestigi social. Qüestions com reunions d'agrupacions festives, obligacions laborals o esdeveniments esportius operen com **excuses** que permeten consumir prostitució sense ser descoberts per les parelles o altres persones conegudes.

Altres homes entrevistats també expressen sentiments de **vergonya**, bé perquè el recurs a la prostitució es concep com un fracàs respecte del model de masculinitat patriarcal, o bé perquè perceben que el consum de serveis sexuals ha perdut legitimitat en els últims anys i senten un cert rebuig social. És important remarcar que l'**estigmatització** afecta les dones que exerceixen i no els clients, els quals es veuen contaminats de manera transitòria per l'estigma, únicament durant el moment puntual del consum.

entre la fanfarroneria i el pacte de silenci masculí

CONTAR PER SER RECONEGUT

"Después se ho contan i se ho riuen. Sempre sol haver algun compinxe que va en tu, i algú que te ho pugues contar en ell"

PRESUMIR ENTRE HOMES

"No és només fer-ho, és contar-ho. Per fer-se els machos. Contar batalles, fer-se els homes."

NATURALITZACIÓ DEL CONSUM

"Però tu ara vas i coneixes a tres o quatre, tires la broma i ix la conversació en tota la naturalitat del món."

"FOROS DE PUTEROS"

- Internet com a nou canal per compartir el consum i exhibir masculinitats patriarcal.
- Webs on els clients poden conèixer-se i compartir informació.
- Comunitats virtuals on els clients generen complicitats i solidaritats homosocials
- Espais de legitimitació grupal davant de pèrdua de legitimitat del consum de prostitució

S'EXHIBEIX ENTRE HOMES PER OBTINDRE VALIDACIÓ

DISCRECIÓ PER A CONSERVAR PRESTIGI SOCIAL

"Ellos se esconden. Y la máxima discreción. Tienen miedo, claro, porque siempre se esconden de la mujer."

SILENCI PER LLEIATAT HOMOSOCIAL

"S'han trobat al seu sogre al club i ningú ho pot dir. N'hi ha pacte de caballeros."

FRACÀS DE LA MASCULINITAT

"Sempre ho he intentat portar en secret. Tampoc volíem que pel poble comentaren."

EXCUSES I COARTADES

"S'utilitza la festa o les reunions com a excuses front a les seues famílies"

AFECCIÓ TRANSITÒRIA DE L'ESTIGMA DE LES DONES

"Pareix que sigues un delinqüent, un maltractador de dones. Per favor, que ningú sàpia que jo he anat."

S'OCULTA A LES DONES PER PROTEGIR-SE MÚTUAMENT

5.5. DISCURSOS LEGITIMADORS DEL CONSUM DE PROSTITUCIÓ

El consum de prostitució és una pràctica que ha anat perdent acceptació social al llarg dels últims anys, el què comporta que els clients necessiten desenvolupar **mecanismes de legitimació per a naturalitzar, justificar i validar**, tant de cara a si mateixos com de cara a la resta de la societat, el seu consum o la seua participació en pràctiques col·lectives associades a la prostitució.

Entre els **discursos legitimadors** identificats en el nostre estudi trobem idees com que la majoria dels homes consumeixen o han consumit alguna vegada, que la prostitució sempre ha existit, que és un servei per a cobrir una necessitat masculina bàsica, que és l'única opció perquè certs homes amb diverses limitacions puguen cobrir les seues necessitats sexuals, que certes pràctiques sexuals menys convencionals no es poden fer amb la pròpia parella, que es busca i genera una relació que va més enllà del sexe, que en els llocs on ells consumeixen molt poques dones es troben en situació de tracta, que la gran majoria exerceixen per voluntat pròpia i que, de fet, les dones que es dediquen a la prostitució són els actors privilegiats que es beneficien de la seua posició de poder i s'aprofiten dels homes.

5.6. NOVES DINÀMIQUES I CANVIS GENERACIONALS

Tendències socials com les transformacions en la forma d'entendre i viure la sexualitat, l'augment dels espais mixtos en diferents àmbits de vida, l'emergència de les xarxes socials i les aplicacions per a lligar, l'auge dels feminismes i la consegüent **reducció de l'acceptació social del consum de prostitució**, concebuda cada vegada més com una realitat íntimament lligada amb el masclisme i les desigualtats de gènere, estan introduint canvis significatius en les formes de consumir prostitució.

El nostre treball de camp apunta al fet que els homes de tots els grups d'edat continuen consumint serveis sexuals. Tanmateix, les formes de consumir s'estan transformant i són diferents de les de les generacions anteriors. Així, l'assistència en grup a clubs d'alterne, el costum de relatar i compartir anècdotes sobre prostitució o moltes de les pràctiques col·lectives associades als clubs i a la prostitució han anat perdent rellevància en els últims anys. En aquest context, veiem com sorgeixen **formes emergents de consum** sobre les quals es necessari continuar investigant.

discursos legitimadors i noves dinàmiques

CANVIS SOCIALS

Canvis en la forma de
viure la sexualitat

Augment dels espais
mixtos

Emergència de xarxes socials
i aplicacions per a lligar

Menor acceptació social
del consum de prostitució

Auge dels
feminismes

REARTICULACIONS PATRIARCALS

DISCURSOS LEGITIMADORS

Tots els homes ho fan

*És un servei per a cobrir
una necessitat bàsica*

Sempre ha existit

*És l'única opció
per a alguns homes*

*Les dones ho fan perquè
volen, no hi ha tracta*

*És una relació més
enllà del sexe*

*Certes pràctiques sexuals no
es fan amb la parella*

*Les dones que exerceixen
s'aprofiten dels homes*

És una cosa normal

NOVES FORMES DE CONSUM

**Ha deixat de ser un tema de
conversa obert**

*"Abans es parlava més, encà que fora de
broma, però es podien fer comentaris.
Ara no."*

**Consum més individual i
dissociat de la vida social**

**Augment del consum en
pisos anunciats per internet**

**Reducció de l'assistència
grupala clubs**

*"Això era antes, jo fa deu anys que
no vaig a una despedida i s'ha
consumit prostitució."*

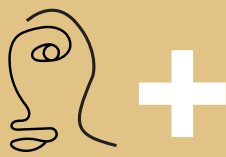
**Els homes de totes les edats continuen
consumint prostitució, amb noves lògiques
que s'han de seguir investigant.**

6. Conclusions

- **Transició des d'un model organitzat al voltant de la carretera nacional N-332, al llarg de la qual es trobaven nombrosos clubs d'alterne i trams de carretera on s'exercia la prostitució, cap a una nova forma d'organització en què predominen els pisos i xalets** particulars anunciats per internet i ubicats, en canvi, en els municipis més grans de la comarca i en les zones d'urbanització dispersa que abunden en aquest territori.
- **Transició des d'una forma de consumir prostitució col·lectiva cap a noves maneres amb una lògica més individual.** Progressiva erosió de l'assistència en grup a clubs d'alterne, pràctica associada a diferents àmbits de vida com la festa, la feina i l'esport, molt habitual i naturalitzada entre els homes que tenen en el present entre quaranta i seixanta anys, però cada vegada menys habitual.
- **Emergència de noves formes de consum més individuals i dissociades de la vida social,** principalment el recurs a serveis sexuals oferits en pisos i xalets en els quals es busca discreció i, per tant, una forma de consum de prostitució molt més individual, anònima i invisible.
- **Emergència de noves pràctiques i rituals col·lectius homosocials** a través dels quals es transmet i legitima el consum de prostitució, com evidencia l'existència de nombrosos "foros de puteros" on els clients comparteixen informació, busquen la validació d'altres homes o organitzen trobades presencials.
- **Major necessitat de recórrer a discursos legitimadors** que permeten als homes justificar aquesta pràctica, tant de cara a ells mateixos com de cara a la societat que els envolta. Alguns homes expressen sentir-se injustament estigmatitzats pel fet de recórrer a la prostitució. En aquest sentit, és importat aclarir que l'estigma de la prostitució no recau mai sobre els homes, actors en posició de privilegi en el context de la prostitució, sinó que els clients es veuen contaminats de manera transitòria durant el consum.
- **Un nombre important d'homes, de tots els grups d'edat, continuen recorrent a la prostitució** per a tindre relacions sexuals amb dones, ja que més enllà de l'accés a sexe, el consum de prostitució comporta una manera apresada, interioritzada i naturalitzada de "ser home", de relacionar-se amb altres persones, de gestionar els vincles, els afectes i les emocions, d'exhibir, transmetre i validar masculinitats patriarcals i, per tant, de reproduir i conservar privilegis de gènere.

7. Recomanacions

Les **dones** que
exerceixen han
de ser el subjecte
prioritari de
les polítiques
públiques

Treballar amb els
homes pot incidir
en els riscos i
violències que
enfrenten les dones
que exerceixen

PREVENCIÓ SOCIAL

Incidir sobre els mandats
patriarcal que **envolten**
i legitimen el consum de
prostitució

- 1 Fomentar espais de debat
irreflexió col·lectiva sobre la
prostitució
- 2 Treballar la prevenció
de discursos i
pràctiques masclistes
- 3 Impulsar noves
investigacions sobre
aspectes emergents
- 4 Promoure espais mixtes
i segurs d'oci, festa i
esport

REDUCCIÓ DE DANYS

Incidir sobre els riscos que
enfrenten les dones **durant**
l'exercici de la prostitució

- 5 Mesures de reducció
de riscos sanitaris
- 6 Mesures de
reducció de
la violència
- 7 Mesures per identificar
víctimes de tracta

Els estudis evidencien que les mesures de penalització i
estigmatització dels clients repercuteixen negativament
en les condicions de les dones que exerceixen.